

บทบาทของเภสัชกรในการดูแลรักษาโรคปลายประสาทอักเสบจากโรคเบาหวานด้วยวิตามินบี

ผศ. ดร. ภก.ถนอมพงษ์ เสถียรลัคนา

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

วัตถุประสงค์

1. ทราบถึงอาการและความสำคัญของโรคปลายประสาทอักเสบจากโรคเบาหวาน
2. ทราบถึงขั้นตอนการวินิจฉัยเบื้องต้นของโรคปลายประสาทอักเสบจากโรคเบาหวาน
3. เข้าใจถึงกลไกและผลการศึกษาทางคลินิกของยากุ่มวิตามินบีในการรักษาโรคปลายประสาทอักเสบ
4. ทราบถึงบทบาทและหลักการใช้อยากุ่มวิตามินบีในการรักษาโรคปลายประสาทอักเสบจากโรคเบาหวาน

บทคัดย่อ

โรคปลายประสาทอักเสบถือเป็นภาวะแทรกซ้อนที่พบบ่อยในผู้ป่วยโรคเบาหวาน ทำให้เกิดอาการแสดงได้หลากหลายรูปแบบทั้งอาการด้านบวก (positive symptoms) เช่น ปวดแสบร้อน และอาการด้านลบ (negative symptoms) เช่น ชา หรือไร้ความรู้สึก มักพบบ่อยบริเวณปลายมือและปลายเท้าทั้งสองข้างในลักษณะสมมาตร การวินิจฉัยเบื้องต้นทำได้โดยการซักประวัติ ประเมินอาการ โรคประจำตัว และอาจใช้แบบสอบถามร่วมด้วย ยาหลักที่ใช้ในการรักษา ได้แก่ กลุ่มยาต้านซีมีเศร่า และยากันชัก (gabapentin, pregabalin) อย่างไรก็ตาม ยาเหล่านี้จะตอบสนองได้ดีต่ออาการด้านบวก แต่ไม่ตอบสนองต่ออาการด้านลบ และต้องระวังอาการไม่พึงประสงค์จากยาเหล่านี้ ได้แก่ อาการง่วงนอน น้ำหนักเพิ่ม ความดันตกขณะเปลี่ยนท่า หัวใจเต้นเร็ว และพิษต่อหัวใจจากยากุ่ม tricyclic antidepressants (TCAs) และอาการง่วงนอน เวียนศีรษะจาก gabapentin และ pregabalin ดังนั้นจึงมีการศึกษาถึงยาหรือผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นทางเลือกในการรักษาโรคปลายประสาทอักเสบให้มีประสิทธิภาพและความปลอดภัย รวมถึงยากุ่มวิตามินบี 1-6-12 ซึ่งมีคุณสมบัติช่วยในการทำงานและฟื้นฟูปลายประสาท และมีการศึกษาทางคลินิกที่นำมาใช้เพื่อรักษาผู้ป่วยกลุ่มนี้

คำสำคัญ

โรคปลายประสาทอักเสบจากโรคเบาหวาน ชา วิตามินบี neurotropic B vitamins